

Predikan Tjugoandra söndagen efter Trefaldighet 2017

Tema: Frälsningen

Texter: [Ps 62:10-13](#), [Jes 2:2-5](#), [2 Pet 1:2-8](#), [Joh 12:35-43](#)

E: Jag läser dagens evangelietext, som är hämtad från Johannesevangeliets 12 kapitel.

”Jesus [sade]: ’Ännu en kort tid är ljuset bland er. Vandra medan ni har ljuset, så att mörkret inte övervinner er. Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går. Tro på ljuset medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets söner.’ När Jesus hade sagt detta lämnade han dem och var försvunnen. Trots att han hade gjort så många tecken inför dem trodde de inte på honom, ty profeten Jesajas ord skulle uppfyllas: *Herre, vem har trott på det vi fick höra, och för vem har Herrens makt uppenbarats?* De kunde inte tro, ty Jesaja säger också: *Han har förblindat deras ögon och förstocket deras hjärtan, så att de inte kan se med sina ögon och förstå med sitt hjärta och omvända sig och bli botade av mig.* Detta sade Jesaja därför att han såg hans härlighet, och det var om honom han talade. Ändå kom också många i rådet till tro på Jesus, men med tanke på fariseerna ville de inte erkänna det för att inte bli uteslutna ur synagogan. De älskade äran från människor högre än äran från Gud.” Joh 12:35-43

E: ”Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går.”

Det kanske låter som en självklarhet. Om det är mörkt ser man inte vad man har framför sig, eller vart vägen leder. Men vad är det egentligen som är mörkret?

Det förenklade svaret är att mörker är frånvaron av ljus. Och eftersom Jesus är världens ljus är mörkret Jesus frånvaro. Där Jesus kommer in försvinner mörkret.

Men mörker kan vara så mycket, det är så mycket som kan göra att vi inte ser vart vi är på väg.

Oro och bekymmer kan skymma sikten för oss.

Ensamhet kan också upplevas som ett mörker, som stänger ute ljuset.

Droger av olika slag förmörkar våra sinnen, och gör att vi inte kan tänka klart och planera framåt.

När jag säger ”droger” tänker ni kanske på alkohol, heroin och andra sinnesförändrande medel.

Men egentligen kan vad som helst bli en drog, ett missbruk, ett beroende. Mat och sex och makt kan också fungera som beroendeframkallande droger, om man använder dem för att dämpa sin ångest. För att inte tala om allt det där söta vi stoppar i oss, fastän vi vet att vi inte borde.

Det skulle vara enkelt att säga att Jesus är det enda ljus vi behöver. Den som är orolig och bekymrad behöver mer av Jesus. Den som är ensam behöver mer av Jesus. Den som missbrukar droger behöver mer av Jesus.

Men samtidigt som det faktiskt är precis så enkelt, så är det ändå inte det.

Den som är orolig och bekymrad behöver inte bara Jesus, utan också stöd och hjälp av människor.

Den som är ensam behöver inte bara Jesus, utan också människors sällskap och omsorg.

Den som missbrukar droger av något slag behöver inte bara Jesus, utan också människors hjälp att sluta missbruka.

Egentligen är det nog så att vi alla behöver mer av Jesus i våra liv för att kunna hjälpa dem av oss som vandrar i mörker av olika slag. För den som själv vandrar i mörkret, och inte vet var han går, kan inte heller hjälpa någon annan att hitta vägen.

A: Ett sätt att göra detta tydligt skulle kunna vara genom att be vår kantor leda oss i sång och dans. Vi har hittat en sång som handlar om precis detta:

”Låt oss vandra i ljuset, liksom han är ljus, vandra i Guds ljus.

Låt oss vandra i ljuset, liksom han är ljus, vandra i Guds ljus.

Vandra i Guds ljus.

Vandra i Guds ljus.

Vandra i Guds ljus.

Vandra i Guds kärleks ljus.”

E: Vandra medan ni har ljuset. Tro medan ni har ljuset. Men fastän Jesus gjorde många tecken och under inför människornas ögon trodde de inte på honom. Det står till och med att de inte kunde tro.

Men vilka var det som inte kunde tro på Jesus? Hur tänker du om det, A?

A: Det är inte helt klart vilka 'de' syftar på. Det kan vara just de personer som lyssnar på Jesus denna gång eller folket i allmänhet. Oavsett vilket, så visar både sammanhanget och evangelierna i övrigt att människor runt Jesus brottades med sin tro och sina tvivel (precis som vi gör idag).

E: Och när det står att *"Han har förblindat deras ögon och förstockat deras hjärtan"*, vad kan det betyda?

A: Då kommer jag direkt att tänka på Jesaja som vid sin kallelse får uppdraget att tala till människorna på den tiden och i den situationen. Gud ber honom gå och säga följande:

'Ni skall höra men ingenting förstå,
ni skall se men ingenting fatta.'
Förstocka detta folk,
täpp till deras öron,
täck för deras ögon,
så att de ingenting ser,
ingenting hör,
ingenting förstår
och inte vänder om och blir botade."

I förstone verkar det obegripligt att den Gud vi tror på och älskar skulle göra så, och hindra människor från att kunna tro. Kan det verkligen stämma? Men läser vi vidare i berättelsen om Jesajas profetkallelse får vi en nyckel.

Jesaja frågar:

"Hur länge, Herre?"

Och Gud svarade:

"Tills städerna ligger i ruiner
och ingen bor i dem,
tills husen står tomma
och åkrarna ligger övergivna."

Visst är det så att vi ibland måste hamna på en slags botten, innan vi kan ta till oss det glada budskapet?

E: Ja, jag har vänner som kämpar med missbruk av olika slag. De brukar säga att de har märkt att det är när man når sin botten, när inser att man är maktlös mot missbruket, som det kan börja hända saker. Då är man beredd att ta emot hjälp, både från människor och från sin högre makt,

eller ”Gud, såsom jag uppfattar Gud”, som de själva säger. Och det gäller inte bara för missbruk, tänker jag, utan för allting som hindrar oss från att leva våra liv helt och fullt.

Men är det inte så, A, att Jesaja blev sänd till sitt eget folk, Israels folk? Och att Jesus ofta riktar sig just till sitt eget folk, framför allt till prästerna och till dem som hade ansvar för att förmedla Guds ord till folket?

A: Det är klart att Jesus främst riktar sig till sitt eget folk. Jesus var jude och det judiska vara hans kontext. När jag säger det är det viktigt att understryka att detta gäller just de människor som fanns runt Jesus då. Jag förstår inte Jesu ord som att det judiska folket som sådant har blivit förstockat – i så fall skulle ju även Jesus och de som följde honom varit det.

Ett sätt att förstå Jesus är också att tänka att det är Johannes som skriver om detta.

Johannesevangeliet skrevs med stor sannolikhet sist av evangelierna. Under lång tid hade de kristna funnits kvar inom judendomen men så småningom blev skillnaderna i tro och liv för stora. Det är därför Jesus säger att de som kom till tro var rädda för att bli uteslutna ur synagogorna. När Johannesevangeliet skrevs var detta en verklighet: judar och kristna gick åt olika håll.

E: Ja, vi vet ju att många av de människor som mötte Jesus trodde på honom. Det visar, tycker jag, att frälsningen, den som Jesus vann åt oss genom att dö och sedan uppstå igen, är till för alla, inte bara för några särskilt utvalda människor eller för någon speciell grupp människor.

Jag tänker mig att Guds frälsningsplan börjar redan i skapelsen, och att den inte blir fullbordad förrän den dag, som det står i till exempel Uppenbarelseboken, då Jesus kommer tillbaka för att en gång för alla göra slut på allting som inte hör hemma i Guds rike. När jag läser mig igenom Bibeln tycker jag mig se att Gud på olika sätt visar oss människor att vi inte klarar oss utan honom.

Vi klarar inte att leva tillsammans med Gud utan att ha kunskap om gott och ont, som berättelsen om de första människorna visar.

Vi klarar inte heller att leva tillsammans med Gud genom att följa lagar och regler, som berättelsen om Mose lag visar.

Och vi klarar inte att leva i gemenskap med Gud genom att älska alla människor, som vår egen erfarenhet visar. För i så fall skulle inte gudstroende människor kriga mot andra gudstroende människor.

Jag tänker mig att vi människor på något vis en dag ska landa i vår gemensamma botten, och inse att vi är maktlösa inför vår vilja att gå vår egen väg i stället för att lita på Gud. Vi är förblindade av våra egna begär och av vår tro att vi vet bättre än Gud.

Förresten, A, när vi nu pratar om frälsningen kommer jag att tänka på någonting som du har berättat för mig. Har inte den här gudstjänstgemenskapen fått sitt namn av någon som genom sin död räddade andra människor?

A: Ja, just det. Det finns en tradition, som säger att Olof den Helige egentligen var en grym kung (trots att han var kristen) och att Norges folk var rädda för honom. Det var ett oenigt folk – men i kampen mot sin forne kung, enades folket. Norge som nation fick alltså sin räddning när Olof den Helige dog. Då enades folket och nationen kunde leva vidare. (Sedan skedde många mirakel kring hans döda och kropp – därav hans helgonförklaring).

E: Skillnaden, eller, ja, en av de många skillnaderna mellan Sankt Olof och Jesus är förstås att Jesus inte blev kvar i döden. Sankt Olof frälste Norge genom att dö. Men Jesus frälste oss genom att först dö och sedan uppstå igen. Vi är frälsta genom vår tro på honom som besegrade döden.

Som jag sa för en stund sedan tror jag att hela frälsningsprocessen fanns med redan när Gud tänkte ut oss och den värld vi lever i, och att målet är att vi människor som släkte ska komma till insikt om att vi inte klarar att leva utan Gud. Och att när det händer, då är vi redo att ta emot Jesus, och då kommer han tillbaka.

Man kan tro och tänka på många olika sätt omkring det här med att Jesus ska komma tillbaka, och vad som ska hända då. Uppenbarelsboken är ju bitvis riktigt ruskig, med sina beskrivningar av plågor och död och att jorden ska gå under. Och det som vi hörde ur Jesajaboken för en stund sedan verkar ligga i linje med det, när det står att Gud låter oss människor vara förblindade fram till den dag då ”städerna ligger i ruiner och ingen bor i dem, tills husen står tomma och åkrarna ligger övergivna”. Hur tänker du om det, A?

A: Jag tror verkligen att vår värld en dag kommer att gå under. Samtidigt kommer Jesus till oss ständigt. Det har att göra med Gudsrikets beskaffenhet. Guds rike är en dimension av verkligheten, där varken rum eller tid spelar roll. Det betyder att Gud alltid lever i ett ständigt nu. När vi t ex firar nattvard om en stund är vi tillsammans med alla trogna i alla tider och även med hela den himmelska härskaran. Obegripligt! Men vi tror det. På samma sätt är det med detta att Jesus kommer åter. Det kommer att ske en gång vid tidens slut. Men det sker också ständigt. Att inte vara förstockad innebär att vilja vara vaken inför detta. Det kan vi bara bli med Guds Andes hjälp. Vad vi kan göra är att be om den vakenheten.

E: Ja, vad är det man brukar säga - redan nu, men inte ännu? Det är verkligen svårt att riktigt förstå det. Redan nu, men inte ännu.

Men vi behöver kanske inte förstå allting. Det räcker att vi vill vandra i ljuset, att vi vill låta Jesus vara ljuset i våra liv. När vi har förtroende för Jesus vågar vi släppa taget, och landa i vår egen botten. Då vågar vi också låta oss allihop, hela mänskligheten, landa i sin botten, och vågar ändå fortsätta att tro och hoppas, hur mörkt det än känns.

För det som är omöjligt för oss är möjligt för Gud. Och vad Gud vill är att alla människor ska bli frälsta.